

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Aandeelhouders- of samenwerkingsovereenkomst

In de reference sheet en het uitgewerkte fondsplan staat duidelijk beschreven op welke manier het fonds het vergaarde kapitaal gaat aanwenden. Dit fondsplan vormt de basis waarop afspraken gemaakt worden met alle betrokkenen (management, investeerders). Deze afspraken dienen geformaliseerd te worden om het fonds definitief op te richten. Hiertoe zijn twee documenten belangrijk, waarvan één wettelijk verplicht in geval gekozen is voor een BV of NV structuur.

Het verplichte document om tot de oprichting van het fonds te komen, is de oprichtingsakte. De akte, die bij de notaris moet passeren, kan beschouwd worden als het (juridisch) fundament van het fonds. Hierin worden zaken opgenomen als directie, (maatschappelijk) kapitaal, toezichthoudende organen, besluitvorming, etc.

Daarnaast is het in de markt gebruikelijk – en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (hierna te noemen: “RVO.nl”) raadt u dit sterk aan – om afspraken tussen het fonds, de investeerders en het management vast te leggen in een overeenkomst (bijvoorbeeld een aandeelhoudersovereenkomst in geval er gekozen wordt voor een BV of NV of een samenwerkingsovereenkomst wanneer gekozen wordt voor een CV of VOF). In deze overeenkomst worden alle belangrijke aspecten en processen van het fondsplan vastgelegd en bij onder tekening committeren alle betrokkenen zich hieraan.

Hier vindt u een inhoudsopgave van een aandeelhoudersovereenkomst. RVO.nl licht hierin de artikelen toe die relevant zijn voor de SEED Capital regeling. Gebruik deze inhoudsopgave en toelichting als hulpmiddel voor het opstellen van uw eigen overeenkomst. Een uitgewerkte overeenkomst kan vervolgens als basis dienen voor de uitwerking van de oprichtingsakte.

Wij raden u aan om bij de definitieve opstelling van deze documenten juridisch en eventueel fiscaal advies in te winnen. Daarnaast kunt u gedurende het proces altijd de adviseurs van RVO.nl benaderen om te bezien of uw plannen en documenten in lijn liggen met de SEED Capital regeling.

Tot slot wil RVO.nl de kantoren van AKD Prinsen van Wijmen en Residex bedanken voor het beschikbaar stellen van modellen voor zowel de aandeelhoudersovereenkomst als de oprichtingsakte.

INHOUDSOPGAVE AANDEELHOUDERSOVEREENKOMST

Partijen

Alle partijen die betrokken zijn bij het fonds – en deze overeenkomst ondertekenen – dienen hier genoemd te worden.

De SEED Capital regeling vereist dat het fonds ten minste drie onafhankelijke aandeelhouders heeft waarbij geen enkele aandeelhouder een meerderheidsbelang heeft.

Considerans

1. Begripsbepalingen Definities

Begripsbepalingen

Begripsbepalingen worden opgenomen om duidelijkheid te scheppen over de in de overeenkomst gebruikte begrippen.

In het kader van de SEED Capital regeling kunnen hieronder de volgende begrippen nader gedefinieerd worden (in alfabetische volgorde genoemd):

- Desinvesteringsperiode: vanwege de regeling expliciet opnemen, zowel de definitie als de periode. Wat is die voor uw aanvraag?
- Fondsmanager: een centrale figuur (persoon of BV), de relatie die door de Vennootschap daarmee kan worden uitgewerkt is gevat in een aparte overeenkomst. De regeling stelt eisen aan de inhoud van die overeenkomst.
- Geldleningovereenkomst: de overeenkomst met de Staat der Nederlanden, inclusief de aanvullende bepalingen, opnemen als bijlage bij deze overeenkomst danwel uitwerken, zie artikel. De voorwaarden en regeling bij toekenning is bepalend.
- In aanmerking komend bedrijf: voldoet aan technostarters definitie en doelomschrijving Fonds?
- Investeringsperiode: rekening houdend met duur en mogelijkheden
- Opbrengsten: zoals gedefinieerd bij SEED Capital regeling
- SEED Capital regeling: zoals die geldt op het moment van indiening van de aanvraag (die wordt toegekend, wijzigt de Regeling na de eerste subsidieaanvraag, en doet u een 2^e aanvraag die wel wordt toegekend, let dan op de voor u relevante verschillen en werk die uit). Neem de publicatie van de Regeling zoals die geldt bij het openen van de tender op als bijlage bij deze overeenkomst.
- Sluitingsdatum fonds: vanwege de regeling expliciet opnemen, zowel de definitie als de periode. Wat is die voor uw aanvraag?
- Ministerie: zoals omschreven in de overeenkomst

NB: deze begrippen en vooral de manier waarop zij omschreven worden hebben ook gevolgen voor het fondsplan en vice versa. Ontwikkel dit in samenhang.

2. Naam, Zetel en Bedrijfsactiviteiten

2.1 Doel

Wanneer de regeling (onverkort) wordt opgenomen in het doel van de BV, dan vallen in principe alle handelingen onder het juridische kader van de SEED Capital regeling. Niet alleen omdat dit in de SEED Capital regeling staat, maar ook doordat partijen zich er via deze overeenkomst expliciet aan binden.

Komt er bij een nieuwe publicatie een nieuwe redactie van de SEED Capital regeling, dan is en blijft de oorspronkelijke redactie van kracht. Op die (eerdere) basis werd immers het krediet verstrekt.

Dit betekent wel dat men goed op de hoogte moet zijn van de inhoud van de SEED Capital regeling en de effecten op het fonds.

De focus van het fonds moet volledig op technostarters en/of creatieve starters gericht zijn. Een fonds met deels aandacht voor deze starters en deels voor andere bedrijven is niet mogelijk. Om die reden ligt fusie en overname ook niet voor de hand. Het samengaan van twee technostartersfondsen is niet mogelijk, overname van het fonds door een andere partij in principe ook niet.

Uiteraard zal de focus moeten stroken met het fondsplan.

2.2 Naam en zetel

De naamkeuze is vrij. Zetel: in Nederland gevestigd, maar ook buitenlandse rechtspersonen kunnen meedoen in de SEED Capital regeling. De technostarters en/of creatieve starters waar in het fonds participeert moeten wel hun primaire bedrijfsactiviteiten in Nederland uitvoeren (zie artikel 3.10.1 lid 1 van de Regeling).

2.3 Investeringsstrategie (optioneel)

De investeringsstrategie zal zijn opgenomen in het fondsplan en soms zijn uitgewerkt in de managementovereenkomst of de aandeelhoudersovereenkomst (en de statuten). Indien men in deze strategie tussentijdse wijzigingen wil doorvoeren is overleg met RVO.nl vereist.

2.4 Totaal investeringsbedrag

Er is geen minimum of maximum voor de omvang voor het fonds. Wel geldt er een maximum van subsidie (> 6 miljoen Euro). Ook fondsen met een investeringsbudget van meer dan > 12 miljoen Euro komen in aanmerking voor de SEED Capital regeling. Wel zal dan de hefboomwerking van deze Regeling minder dan 50% zijn.

3. Toegezegde Inbreng en betalingen

3.1 Commitment

Dit hoofdstuk regelt belangrijke interne processen omtrent betalingen van aandeelhouders aan het fonds. De inbreng van kapitaal dient vast te staan: zowel de hoogte als de herkomst. Gedurende de looptijd van het fonds mogen geen nieuwe aandeelhouders toetreden, men noemt dit wel closed-end.

Met deze keuze heeft men een vaste groep aandeelhouders. Voor de beoordeling van de samenstelling door RVO.nl is dit overzichtelijk, mogelijke conflicten en belangenverstremming

zijn te overzien, want men kent elkaar. De beschikbare en gepresenteerde expertise moet voldoende zijn om het fondsplan succesvol te kunnen uitvoeren.

Het is van groot belang om te toetsen of de werkwijze overeenkomt met de closed-end opzet die is verankerd in de SEED Capital regeling.

Daarnaast kan in dit hoofdstuk opgenomen worden dat de fondsmanager gerechtigd is het nog niet gestorte kapitaal af te roepen wanneer hij dat nodig acht.

3.2 Sluitingsdatum

Vanwege de Regeling dient men dit expliciet op te nemen. Zowel de definitie als de periode. Na deze datum is het niet meer mogelijk om als aandeelhouder toe te treden tot het fonds.

3.3 Investeringsperiode

3.4 Inbreng van de fondsmanager

De fondsmanager dient een resultaatafhankelijke beloning te krijgen. De vorm waar in dit gebeurt is vrij. Inbreng van investeringskapitaal door de fondsmanager is een gebruikelijke manier om het commitment te versterken.

3.5 Consequenties van het niet ter beschikking stellen van het gecommiteerde kapitaal

4. Vergoedingen kosten en onkosten

Op dit punt dient rekening te worden gehouden met de SEED Capital regeling. De lening van RVO.nl draagt niet bij in de vergoedingen voor management en beheer.

Wel geldt vanuit de SEED Capital regeling voor de jaarlijkse fondskosten (inclusief managementvergoeding) een maximum van 5% van het investeringsbudget per jaar.

Voor de beloning van het management geldt een resultaatafhankelijke vergoeding als eis.

4.1 Beheervergoeding

Wanneer het fonds beheerd wordt door een aangewezen (rechts)persoon, is het gebruikelijk dat hiervoor een vergoeding wordt afgesproken in een aparte overeenkomst tussen het fonds en de beheerder (de managementovereenkomst). Door vermelding van deze vergoeding in de aandeelhouders- cq. samenwerkingsovereenkomst, geven de investeerders te kennen hiermee akkoord te gaan.

4.2 Overige vergoedingen

5. Beheer en supervisie

In dit hoofdstuk wordt vastgelegd hoe het fonds wordt beheerd en welke afspraken hierover gemaakt worden met de investeerders. Het kan zijn dat de investeerders zelf het beheer uitvoeren of dat een externe partij hiervoor wordt ingehuurd. In het tweede geval zal veelal een separate managementovereenkomst worden opgesteld. De onderstaande sub-artikelen vormen een belangrijk bestanddeel in de beoordeling van de aanvraag. Enkele vragen op dit punt zijn:

- Wie vormt de directie?
- Wat zijn haar bevoegdheden?
- Hoe vaak wordt er vergaderd door de directie?
- Welke frequentie is er als het gaat om belangrijke besluiten? Wanneer is overleg nodig en mogelijk?
- Wanneer wordt de aandeelhoudersvergadering bijeengeroepen?
- Welke adviserende en/of toezichhoudende organen zijn er naast de directie? (RvC, RvT, Scientific Board, Investeringscomité)
- Maar ook belangrijk is de manier waarop er wordt omgegaan met het mogelijke probleem van belangenverstrengeling. Is daar aandacht voor en wie lost dat op? Dat probleem kan groter en kleiner zijn afhankelijk van de samenstelling van de aandeelhouders, en de wijze van besluitvorming.
- Ook dient een heldere taakverdeling te staan tussen directie aandeelhoudersvergadering en Raad van Commissarissen en de overige overlegorganen. De beslissingsbevoegdheid is belangrijk.
- Op dit punt is het van belang om te kijken of functies verenigd kunnen worden, en welke expertise men inbrengt. Een RvC zal niet dagelijks actief zijn, maar kan weer wel een belangrijk netwerk meebrengen. Daar tegenover staat dat een zeer uitgebreid netwerk ook conflicten mee kan brengen, ook bij het beoordelen van aanvragen of belangen. De werkzaamheden dienen zijn uitgewerkt in het Fondsplan. De statuten moeten voorzien in de formele bevoegdheid, en het bestaan van de functionarissen. Naast deze formele aspecten wordt ook gekeken naar de time commitments van de participanten
- Er zijn ook andere vormen van toezicht denkbaar, maar in deze toelichting is voorzien in een raad van Commissarissen.

De uitkomst op deze vragen leveren kwalitatieve informatie op. Deze kwalitatieve informatie is van belang bij de oordeelvorming over de aanvraag. Als er tijdens de looptijd van het fonds (belangrijke) wijzigingen plaatsvinden, dient RVO.nl te worden geïnformeerd, en kan dit aanleiding zijn tot aanvullende voorwaarden bij de uitvoering.

Bovenstaande vragen en opmerkingen dienen in onderstaande sub-artikelen uitgewerkt te worden:

5.1 Directie

Noem de namen van de voltallige directie (zowel de naam van de eventuele managemententiteit, als de namen van de individuele directeuren/beheerders).

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Ook dienen hier de taken en bevoegdheden van de directie opgenomen te worden. Voor de SEED Capital regeling zijn tevens de 'time commitments' van de directieleden van belang.

5.2 Benoeming

Beschrijf het benoemingsproces van directieleden

5.3 Schorsing

In geval van schorsing of vervanging van een directeur dient RVO.nl direct hierover geïnformeerd te worden.

5.4 Ontslag

In geval van ontslag of vervanging van een directeur dient RVO.nl direct hierover geïnformeerd te worden.

5.5 Besluitvorming

Het is van belang dat u hier een nauwkeurige beschrijving c.q. uitleg geeft van met name de besluitvorming omtrent het doen van (des-)investeringen. De SEED Capital regeling accepteert geen overwegend belang in het fonds van één partij of persoon; in het besluitvormingsproces dient u hiermee rekening te houden.

5.6 Vertegenwoordiging

5.7 Goedkeuring van de besluiten van de directie

Onder dit artikel wordt de speelruimte van de directie o.a. met betrekking tot de investeringsstrategie, de investeringsbedragen en het beoordelingsproces aangegeven. Indien de besluiten van de directie goedkeuring behoeven van een ander orgaan (bijv. een RvC of RvT), is het voor de SEED Capital regeling van belang dat u hier aangeeft wat de diepgang van de goedkeuring is (strikt procedureel of meer inhoudelijk).

5.8 Belangenverstrengeling

Bij beoordeling aan de hand van de SEED Capital regeling wordt bij de samenstelling van de partijen gekeken naar evenwichtigheid met betrekking tot inbreng van gelden, zeggenschap, beoordeling van proposities en besluitvorming. Inhoudelijk wordt in dit kader beoordeeld of er geen overwegend belang is van een persoon of partij. Het is derhalve van belang dat u in dit artikel potentiële conflicten in perspectief zet en aangeeft op welke wijze daarover wordt besloten.

5.9 Vrijwaring directie

6. Aandeelhoudersvergadering

Van de aandeelhouders mag worden verwacht dat zij op de hoogte zijn van de eisen van de SEED Capital regeling. Maar de kennis zal vooral bij de beheerder zitten. Voordat

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

belangrijke besluiten worden genomen over wijziging van doelstelling, samenstelling of strategie is het zaak om contact op te nemen met RVO.nl.

7. Geen extra investeerders en overdracht

Deze toelichting – we zeiden het al eerder – is geheel conform de Regeling, en doet recht aan het closed-end karakter dat hierin verankerd is. Door opname van dit artikel wordt dit vanuit het fonds nogmaals expliciet gemaakt.

Wanneer onverhoopt gedurende de looptijd van het fonds een verandering in de samenstelling van de aandeelhouders c.q. vennoten noodzakelijk is, dan dient u dit vooraf met RVO.nl te overleggen.

8. Raad van Commissarissen

Het opnemen van een RvC wordt in het algemeen aangeraden. Naast een netwerk heeft het ook de functie van conflictbeslechting.

In plaats van een RvC zijn er ook andere boards mogelijk. Met name vanuit het Anglo-Amerikaanse circuit zijn er voorstellen voor een andere aanpak zoals supervisie door een Supervisory Board c.q. Raad van Toezicht. Ook dergelijke toezichthoudende organen zijn in beginsel geoorloofd en kunnen bij twijfel worden getoetst.

8.1 Samenstelling

Een evenwichtige samenstelling uit de kring van de aandeelhouders is bevorderlijk voor de besluitvorming. Leden van de toezichthoudende organen dienen hier bij naam genoemd te worden.

8.2 Taken

8.3 Besluitvorming

Belangrijk te vermelden is of – en zo ja, op welke wijze – de RvC beslissingsbevoegd is als het gaat om (des-) investeringsvoorstellen.

9. Boekjaar financiële verslaglegging accountants en waardering

9.1 Jaarverslag

Vanuit de SEED Capital regeling is het hoogst wenselijk dat het jaarverslag – naast de financiële informatie – ook management informatie omvat over onder meer de dealflow en het portefeuillebeheer.

9.2 Accountant

De SEED Capital regeling vereist dat de accountant bij de controle van de jaarrekening tevens verklaart dat het fonds conform de criteria van de SEED Capital regeling heeft geopereerd.

9.3 Overlegging aan de aandeelhouders

9.4 Openbaarmaking

10. Verdeling van opbrengsten

Dergelijke bepalingen zijn essentieel. Niet alleen blijkt uit dit artikel of men op de hoogte is van de terugbetalingsregelingen van de SEED Capital regeling, maar ook hoe men er gevolg aan geeft.

10.1 Inkomstenverdeling

Op dit punt zijn er dus bijzondere bepalingen vanuit de SEED Capital regeling. Het Ministerie van Economische Zaken deelt direct mee in de inkomsten van het fonds als aflossing van de verstrekte lening onder de SEED Capital regeling.

Het aflossingsschema is vastgelegd in de SEED Capital regeling en dient overgenomen te worden in dit artikel. Aandeelhouders dienen zich hier rekenschap van te geven bij het bepalen van de winstgevendheid en de inschatting van het rendement.

Ondanks de (maximaal) 50% bijdrage in het investeringsbudget zal RVO.nl geen aandeelhouder worden.

11. Duur

11.1 Looptijd

De periode waarbinnen het fonds in stand gehouden zal worden, dient in overeenstemming te zijn met de SEED Capital regeling. De maximale looptijd van het fonds is derhalve 12 jaar.

11.2 Ontbinding en vereffening

11.3 Aanwending van de activa

Op het punt aanwending van de activa is het gewenst dat expliciet wordt uitgewerkt wat de invloed is van de SEED Capital regeling, specifiek voor wat betreft de terugbetaling van de lening.

11.4 Statutenwijziging en ontbinding

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

12. Verschillende afsluitende bepalingen

Hieronder kunnen tal van onderwerpen geregeld worden, die niet onder de eerder genoemde artikelen geplaatst kunnen worden. Op dit terrein is er een grote mate van vrijheid.

13. Toepasselijk recht en geschillenregeling

Nederlands recht is voor de aandeelhoudersovereenkomst geen strikte eis. Voor de statuten geldt dat Nederlands recht de basis is waarop de regeling is ontworpen. Buitenlandse fondsen zijn niet uitgesloten onder de SEED Capital regeling.